Вих.
Б.41456

Семенко

фвоу
цкр.
робітник

Міжнародні дні діла

1366
Не видається
до дому
2-й примірн.

Мих. Семенко

Міжнародні діла

публіцистичні вірші 1932-33 р.

262458
№ Б. 41456
19 7/II 34

укр. робітник
харків 1933

Бібліографічний опис цього видання вміщено в „Літописі Українського Друку", „Картковому Репертуар та видних покажчиках Української Книжкової Палати.

авсектору художньо
літератури *М. Єзерський*
Редактор *Ю. Костюк*
Техредактор *Л. Піткевич*
Оформлення худ. *Мереги*

Здано до складання 29/IX Підписано до друку 27/XI

Головліт № 5673. Тир. 2.000—$^{13}/_{16}$ др. арк. Зам. № 459.
Вид. № 75. Папір: $^{13}/_{32}$ ар., ф. 72×110—80 кг.
1 папер. арк.—145 т. літ.

Друга друк. УПП ДВОУ. Харків, Пушкінська вул., 40.

Жовтні ідуть

Боротьба й будівництво —
наш
стяг.
СРСР — ударний загін
пролетарських сил.
Багнети
наш европейський брат
готує
проти жандарських рил.

Жовтні ідуть.
Білогвардійці ждуть.
Князі й царі
як мухи мруть.
Імперіалістам
знов колеться тут,—
війна не починається
Чи не тому
й у Женеві стільки скрут?

Про «роззброєння»
капіталісти стараються,
Літвінов
за маршрутом
«Москва — Женева й назад»
мотається,
тільки й знає,
що з Женеви повертається
та з Москви до Женеви
знов збирається —
і все ж,
серед оскаженілого від жиру
капіталістичного виру,
небезуспішно провадить
радянську політику миру.
Тим часом
капіталістичний спрут
не забуває
про наш
соціалістичний редут.
Броневиком нам —
наша партія.
Комінтерн —
нам цитадель.

Черево чорній і білій гвардії —
прострель!

За Жовтнем — Жовтень.
Ідуть роки.
Комуністичними вибухами
світ вагітний.
Вногу
йдуть світом
більшовики,
бронірує свої костурі
капіталізм бездітний.
Петлюро-фашистам
в Польщі
важкенько.
Задерикувата
войовнича жменька
зовсім охляла
й підтягла
живіт.
Вулицями пробігають
грузовики,
сміття вивозять,
звозять цемент.

Жовтні ідуть.
Білогвардійці ждуть.
Князі й царі
як мухи
мруть.
Імперіалістам —
теж колеться тут...
Броневиком нам —
наша партія.
Комінтерн —
нам цитадель.
Черево фашистській гвардії —
прострель!

Боротьба й будівництво —
наш
стяг.
СРСР — ударний загін
пролетарських сил.
Багнети готуй,
пролетар,
проти жандарських рил!

1932.

З циклю „Німецькі діла“

1. Промова Гітлера

— «Раз
я
кандлер —
народові не дам
дешевих демагогічних обіцянок.
В моїй програмі —
для мужчин і дам —
різноманітних і різнобарвних
повно
цяцянок.—

— «Я
високо

стою
на сторожі програми,
ніколи не піду
я
на компроміс.
Я
перетопчу весь світ
своїми ногами,
за 10 років
знищу
комунізм! —

— «Через 25 років,
якщо я буду канцлер,
Германія
пануватиме
на увесь
світ!
Всіх президентів
я
посажу в карцер,
я
добре знаю,
де свою міць подіть! —

— «Англія,
Америка,
Росія,
Франція,—
це все
німецькі
майбутні колонії.
Через
сто років,
якщо я буду канцлер,
я,
я,
я...»,—
гукає
Гітлер
в агонії.

Пройде
якась пара літ...
Чи ж занесе
епохи
вітер,
передаючи
від ленінових днів привіт,

це слово мізерне й злісне —
Гітлер?

1933.

2. Інтерв'ю à La Гітлер.

Спершу
потрібно підструнить пресу.
Нехай понюхають
фашистського
вітру.
Вони прочитають йому
адресу...
Словом,
кореспонденти
на прийомі у Гітлера.

Пішли негайно
писаки
ці.
Звичайно,
трусяться, як зайці.
По дорозі балакають
про се і те,

лають «колег»
із «Юманіте»,
запобігливо похвалюють
фашистівську масть: —

— «Це щось другого!
Тверда ж власть!
Її очікує
давно Германія!
Гітлер
спокій країні дасть
і гідність нації
ще ж
обіцяє нам». —

У Гітлера
в кабінеті.
Навколо столу —
щурі слухняної
буржуазної преси.
Листочки
з блокнотів
попадали додолу
з переляку,
після адреси.

Гітлер
розмовляє важно
і навіть
переконуюче.
Писаки сидять,
відважно
лібералізм буржуазний
спльовуючи

Ось
ложку соди
добавив в літр,
у воду красномовства свого
давнього.
Не скупиться
на перспективи
рейхсканцлер Гітлер,—
ви ж розумієте,
без нього згине Германія!

За фашистським темпераментом,
після цього
в раж.
Одливла «програма»

веселкою
широкою, —
а тепер, мовляв, слухайте
інструктаж
і дізнайтесь
про ціну вашого спокою: —

— «Якщо ви схочете,
продажні
пси,
белькотать
про свободу преси, —
я
ваші зрадницькі голоси
ось цим
окастрачу
пресом!»—

Стиснув
тут
гітлерівський кулак
прегарну канцелярську штучку,
і,
як приклад,

одбила знак
на стінці, кинута влучно.

Підняли
з долу
листки
представники,
олівці заходили,
минаючи лінійку.

— «Я
вам
дам,
більшовики!
Я
з вас
зроблю
дірку!» —

Муха
фашистська
шугнула з залі,
звірятко злісне,
хоч і тендітне.

Носом
сьорбнули
газетні ліберали,
знизив тон Гітлер: —

— «Тепер ідіть.
І не ловіть гав!
Обов'язок,
властиво,
не хитрий.
Передайте й колегам інших держав,
що таке фашизм і Гітлер!» —

Підвівсь рейхсканцлер,
рукою крутнув.
Як вітром,
здмухнуло пресу з-за столу.
І враз
кожний із них збагнув,
Гітлера фашистську школу.

— «Ну,
комуністам ще ясна програма,—
кинув один,

тікаючи ристю,—
— «а от,
цікаво,
яка ще драма
очікує інших „марксистів“?»

Запасаючись чорнилом,
зібралися десь
в кафе буржуазні писаки.
— «Послухаємо,
що скаже Велс.
Як і ми,
це розумний собака». —

А Велс,
як с.-д. партії голова,
не довго обтяжував
голову думками.
— «Програма фашизму
для нас
не нова.
Яка різниця,
властиво,
між нами?» —

Чухає лоба
вождівська
імертвечина:
— «Та так воно й виходить,
коли обміркувать».—
замислились вожді —
як би
с.-д. партію Німеччини,
як за фашизма зайву,—
ліквідувать?

1933.

З циклю „Американські оповідання“

1. Вступний вірш

Далеко, далеко
в штормах
океан,
простори пінявих
хвиль.
Хлюпається в рифах
екзотики туман,
бурі
й тропічний штиль.

Філіпіни,
Гавайа,

Коралові
острови...
А в нас —
Дніпро, мовляв,
Ворскла і Жмеринка.
... Стосуються й нас — це
знаєте ви? —
маневри
Тихоокеанського флоту Америки!

Японія, Америка,
протиріч
хід,
імперіалістичних суперечок
приплив...
На шістьох континентах
лишиться слід
і навіть Жмеринського
комосередку
вплив!

1928.

2. Джон і тов. Джекобсон

Дощ
мрячив
осінній — сіяв,
як Джон прибув
в «Радянську Росію».

Щойно
подихи кризи збагнув,
через Атлантику
Джон.
махнув.

— «Може й не зря»,—
думав Джон,
— «застерігав
колега Джекобсон»:

— «Здалеку,
мовляв,
комунізм хороший,—
хай його
перші
спробують боші!» —

— «Скоро
в нас,
запевняв Гувер,
манну небесну
понесе
Рувер.

— «Божа ворона,—
ось скоро
вгледите! —
на дзьобі принесе
Просперіті».—

Так чи інакше,
в Росії Джон.
— «Треба приглянутись,
я,—
не піжон».—

Двоє вже слів
він руських
знав:
«Пятилетка» і «Промфинплан».

Чисте
поле,
бездоріжжя скрізь.
— «Гей, дале-ченько
соціалізм! —

— «Років і років,
і скільки
турбот!
Та ще й
дикий, як видно,
народ!»—

Духом
упав
американець Джон.
— «Здрастуй,
колего Джекобсон! —

— «Тиждень,
як я у Радянській Росії.
Як там у вас,
дочекались Месії?—

— «Що в нас
нового
в Америці чуть?
Ну вже ж і див
я набачився
тут!—

— «Хочуть за рік.
босі й
голі,
завод збудувати
у чистім полі! —

— «Багна — асфальтом,
небо — за дах.
Ходимо
в місто
по вовчих слідах.—

— «Тут
бізнесменів
звуть «куркулі»,
місця нема їм
в радянськім
селі.—

— «А взагалі —
народ не гордий...
Це й передай
колегам з «Форду» —

— «Щодо роботи –
тут
цілина...
Ну, та діло моє —
сторона».—

Вийшов
знову
місяць часу.
Може
й труднощів
дні принесуть.

Дасться
зима ця
добре взнаки!..
... Звозять
цеглу
більшовики.

Корпус за корпусом
зводять
цехи,
працюють ударно
і без пихи.

Знов
до листівки
Джон присів.
— «За пів-
року —
дванадцять корпусів! —

— «З їжою краще!
В недовгий
час—
явний прогрес!..
Ну,
як там у вас?»—

— «З чого ти радий,
колего Джон?»—
пише
за місяць
колега Джекобсон:—

—«Кажеш,
що майже готовий завод
і
що руські
толковий народ?—

—«Все ж американці,
знаєш сам,
ніс
утруть
твоїм більшовикам.—

—«Що тут нового?
Збудують
машини,
та чи робочим
їздити ними?»—

... Місяць за місяцем
час
іде.
Рік минає,
завод гуде.

Біля верстату
американець Джон,
а руських працює
цілий
легіон.

Кров
у Джона
побігла гінко.
—«Отже, колего,
виписую
жінку!—

—«З Першим Травня
вітаю
вас!
Таки можна
жити
в Союзі в нас!» —

Тільки
до скриньки
налагодивсь Джон—
звістку з Детройта

несе
почтальйон:

—«Справи погані,
друзяко
мій.
Вчора
з поліцією
стався бій. —

—«І не з нічев'я
сутичка була:
зараз
в Америці
дивні діла.—

—«Повно
в вітринах
краму і їжі,
криза
трудящих на смерть ріже.—

—«Радий, відносно,
хто

бездітний.
Зараз я,
Джоне,
сам безробітний...

—«От і зважились
на крайній
чин.
Нас
зібралось
п'ять тисяч мужчин.—

—«Вирішили ми,
слухай,
Джон,
вирушить
з Детройта
шосем в Дірборн.—

—«Легко
Америку
відкрив Христофор:
безліч
йому
світило зорь...—

—«Бобі
в дорозі
зустріли нас
струмом з брандсбоїв,
пустили газ..—

—«Лється вода
з примерзлих
пальт,
мокрий
під нами
чорнів асфальт.—

—«Аж до Дірборна
отак ми йшли...
Ти розумієш —
скажені
прийшли.—

—«Вчасно
заперли в Дірборні бар.
Бачимо—
мчить поліцай-комісар.—

—«Мить—
і колесами вгору авто.!.
Шефа
накрили
мокрим пальтом...—

—«Та й як же інакше,
сам посуди:
смерть
від голоду,
смерть
від води!...—

—«Ясно,
без зброї
не знищиш сволоту.
Раптом—
з-за рогу пустили кінноту... —

—«А через хвилю—
у крові
сквер...
...Хворий лежу
от і я
тепер.—

—«Ну,
як у вас?
... Коле щось спину...
Прошу,
передай
привіт дружині».—

Плаче
Берта,
сумний і Джон.
Не
розважать
фокстрот і чарльстон.

—«Треба б поїхать...
В Америці в вас,
ясно,
гострішає
боротьба клас.

—«Алеж і в Союзі
важливий
редут,—
там боротьба—

боротьба й
тут.—

—«Всяк до ілюзій
в Америці
звик,—
мусить позбавитись їх
більшовик.—

—«Ви там держіться
вже повно
вщерть!
Буржуазії
надходить смерть!—

—«Хай не здрігнеться
робоча рука!..
Вітаю
детройтського
більшовика!»—

1933

3. Вільсонова гребля

А. Бучмі

Я
розповім
історію вам
про «р о з к в і т», що зразу
знайшовсь,
як тільки
повстав
грандіозний план
гідростанції на річці Маскл-Шолс.

«Р о з к в і т» в Америці—
барометру стрілка,
що завжди показує бурю.
І який
президент
не сів би тільки—
зразу
про «р о з к в і т» співає хмуро.

Глибшає
криза,

безробіття з нею...
Але ж «розквітом» —
дурити —
треба?
Треба й відзначити
«розквіт» цей,
щоб
чутка пішла —
до самого неба!

Президента
зміняє
новий президент.
Вільсон приходить,
демократ добрячий.
Про «розквіт» співа він
ніч
і день:—
—«Збудую греблю!» —
щоб «розквіт» відзначить.

Загув Вільсон.
Ось президентом —
Гувер

в'їхав у Білого Дому браму.
— «Греблю почати негайно,
чули ви?
Зросити
мусить
штат Алабаму! —

— «А разом
з тим —
щоб бачили всі,
що Америка
дужча
за європейські раси,
що споруду таку
не зводять мерці,
що задоволені «розквітом»
американські маси!» —

Пішла
робота
на тій Маскл-Шолсі,—
змінить
природу
до Місісіпі лона!

Такої споруди
щоб не знайшлося
в світі ніде,
як «Гребля Вільсона»!

Минає
час.
Пішов президент.
Нового
обрали
демократичні янкі.
Кризи
глибшої
прийшов момент,
а з нею —
про «розквіт» нові обіцянки.

Вітер
обскубує
порваний тент,
де безробітний ховається з холоду.
Для робітництва
кожний день
голодом жорстоко в серце проколотий.

Стала
робота
на річці Маскл-Шолс.
Зашморгом
криза скрутила шию.
Вихід
з кризи
ще не знайшовсь,
скільки проєктів Гувер не шиє.

Росте безробіття.
Новий президент
думку нову
пропонує
ось:
— «Двісті тисяч
безробітних людей
можна
на річку послати Маскл-Шолс!—

— «З хлібом обійдеться.
Вода там
є.
Якось та прогодуються

тисячі
ті,
поки
я приготую
свій проєкт,
що з нього почнеться
«п р о с п е р і
т і».—

Води
у річці,
дійсно, багато.
Але без хліба —
працюй,
стань!
Ні!
Не щастить побудувати
американцям
свій Дніпрельстан!

Ось
знову новий прийшов президент.
Каже:
— «Зменшиться криза потроху,

а там —
і «р о з к в і т у» прийде день!»—
З такого «р о з к в і т у»
можна й
здохнути!

Вихід,
проте,
й тепер не знайшовсь...
Як барахольна мебля,
не добудована,
на річці Маскл-Шолс
стоїть
«Вільсонова гребля».

Барометр —
давній уже інструмент,
дає
на погоду він візи.
Ну, а гребля оця —
є монумент
живої в Америці кризи.

1933

4. Безпритульні птиці

Н. Ужвій

Криза
дошкуляє
з усіх боків.
Від капіталізму — який подарунок?
Сього року
триста тисяч юнаків
носить на спині клунок.

А в клунку,
звичайно,
ясна історія...
До клунку — двоє ніг, як спиці.
Зате,
неосяжні
американські простори
перетинають ці безпритульні птиці.

Здалеку
глянуть —
просто романтика.
Які пригоди й авантури щедрі!

Хобо,
трамп,
залізниці,
атлантика,
Джек Лондон, Клондайк, О. Генрі!

Авантурний роман
тисячі
отруїв.
Пригод шукає безробітна малеча,
кинута в гущу голодних боїв
з гірким тягарем
на тендітних плечах.

Але
зараз
авантурний роман
пишеться новий, натуральний:
щоб
не потерпів
мільярдерський карман —
гуляє країною голод реальний.

Закривається
фабрики,

скорочується робітників,
зачиняються батьківські двері їм,—
і десятки
тисяч
голодних юнаків
вкрили залізниці й американські прерії.

Повз
склепи,
перевантажені бавовною,
повз завалі «непотрібної» пшениці—
проїжджає
в вагонах
народу повно
поїзду Тихо-океанської залізниці.

Вагон
хитає,
майнула станція.
Дрімають тулуби, голови, спини.
Між цими людьми —
яка
дистанція?
Куди їх квиток везе без спину?

В вагоні
троє —
Ред, Майк і Том.
Потроху розбалакались, незнайом
Пожвавів
кожний,
блідий від утом,
розповідає — куди з дому.

— «Півроку,
як батька
в мене немає,—
говорив товаришам Майк.—
— «Ти зайвий у домі,—
тітка
сказала,—
роботи піди пошукай!»—

— «Ясно,
в чужих —
не великий гість.
Що ти скажеш на розмови ці?
І от
блукаю я

з місця на місце
уже вісімнадцять місяців» —

— «А в мене
батько
безробітним столяром...
Говорить раз:
«А може вдасться?
На тобі, Томе,
15 до́ларів
і йди між люди, пошукай щастя».—

— «З того
часу
все й кочую.
З дому не маю ніяких звісток.
Сьогодні
в вагоні переночую,
думаю пробратись якось в Ню-Йорк».—

Вагон
хитає.
Майнула станція.
Сон не бере трьох товаришів.

Між ними
в житті —
яка дистанція?
Носять троє одне в душі.

— «Да,—
сказав третій,
на ймення Ред:—
— «От і в мене такаж манія.
Життя —
як життя,
гіркий мед.
Ось з дому лист. Пенсильванія:—

— «Фабрика
стала.
Без праці й тато.
В домі — злидні ще більш пишаються.
Сестра —
на вулиці,
пішла «гуляти».
Де сидиш, пишуть, там і залишайся.» —

— «Тут
і залишаюсь.

Сьогодні в вагоні,
завтра — під дахом неба у зорях.
Місто
за містом
у мене в погоні,
женуть звідусіль, а я ще й хворий.—

— «А я ж
прожив
ще вік недостатній!
Думав, що стану суддею, паном..
Сім раз
проїхав
відстань безрезультатно
між Сан-Франціско й Новим
Орлеаном»...

— «Я далі не можу!» —
скипів
Том:
— «Тисячі нас блукають голодні всюди!
Треба б —
походом на Вашінгтон,
як безробітні дорослі люди!»—

— «Ніщо не поможе,—
зідхнув
Ред.—
— «Рано життя нас з лінії збило!
Життя
ховає
від нас секрет,
наче хвилею камінь в морі змило».—

Вагон
хитає.
Майнула станція.
Дрімоту змахнув кулаком Майк:—
— «Від життя
до смерті —
яка дистанція!
Хочу оголосити життю страйк!..—

— «Буть
злодіякою —
справа не вірна:
тюрма заступить ходи чорні.
Бути трампом —
небезпечно й спірно:

8 41456

вчора чуть не розбився в
Каліфорнії!» –

Вагон
хитає.
Майнула станція.
З боку голос устряв четвертий:—
— «Від голодних
до ситих —
велика дистанція,
але ще рано думать про смерть.—

— «Я,
між іншим,
скінчив коледж.
Тисячі таких, як я, без роботи.
Спитаєте
ви:—
культура де ж?
Про це капіталістам нема турботи.—

— «Пробував
буть
на відсотках агентом.

Голова не потрібна—пропоную ноги!
Треба
скидати
цього президента,—
може одержимо щось від нового!—

— «Їду
оце
на «Греблю Вільсона».
Коли не пощастить — душу вийму!
Не може ж
загинути
така персона!
Уряд забезпечити мусить мінімум!» —

Голос
поважний
новий встряв: —
— «Нічого не зробите анархією такою!
Щоб рух робітничий
світ
перетрях,—
знову ж треба подумать головою!—

— «Гребля Вільсона»—
президентський
бізнес!
Банкіри мудрують, кажу без жартів я.
Кризи
щезнуть,
як разом візьмемось
і переможе комуністична партія!»—

Поснули хлопці.
Вагон
хитає.
Що їх чекає на новім місці?
Скоро,
скоро
всі вони взнають,
що їхнє місце — серед комуністів!

1933

ЗМІСТ

Стор.

Жовтні ідуть 3

З циклю «Німецькі діла»

1. Промова Гітлера 7
2. Інтерв'ю á la Гітлер 10

З циклю «Американські оповідання»

1. Вступний вірш 18
2. Джон і тов. Джекобсон . . . 20
3. «Вільсонова Гребля» 34
4. Безпритульні птиці 41

Ціна 1 крб. 50 коп.

„Український робітник"

4087